

СЕМАНТИЧКА И СТРУКТУРАЛНА АНАЛИЗА ПРЕЗИМЕНА ВОЗУЋКИХ СРБА²

Апстракт: Рад у целини обухвата лингвистичку анализу 113 презимена или патронима у говору и језику возућких Срба, а овдје доносимо њих 27. Презимена су повезивана са крсним славама, а славе са родовима. Анализа обухвата творбу и значење, семантику и етимологију српских возућких презимена или патронима. Евидентирана презимена мушкараца и жена обрађена су творбено-семантичком анализом, с дијахроног аспекта. О говору и језику Срба у средњој Босни, у сливу реке Криваје, ареалу којем припада подручје Возуће, и говору возућких Срба и свих наведених српских сеоских ареала, писано је са дијалектолошког становишта, а обухваћени су и радови из ономастике одређених ареала у североисточној и средњој Босни. Ареал Возуће налази се у граничној области ова два велика ареала. У доступној литератури нема објављених радова из антропоније Возуће. После ратних дешавања крајем прошлог века српско становништво потпуно је исељено, тачније протерано и расељено из овог краја. Подаци и теренска истраживања ослањају се на литературу и информаторе, обухватају различите језичке слојеве и периоде српског постојања у Возући. Циљ рада је чување српског идентитета и културног наслеђа у Возући и околини.

Кључне речи: презимена, патроними, Возућа, семантичка структурална анализа, крсна слава.

Увод

Територија Возуће заузима јужни део планине Озрен, која припада динарском венцу планина. То је вековни српски простор планине Озрен, на граници средње и североисточне Босне. Возућа се као општина образује први пут између два светска рата, 1932. године. У оквиру Тузланског среза налазиће се од 1953. до 1958. године; од 1958. до априла 1992. у саставу општине Завидовићи и регије Зеница; у периоду од априла 1992. до септембра 1995. у саставу Српске општине Завидовићи – тачније речено, Возућа ће бити њен центар. После прогона српског становништва са наведене територије, Возућа ће наставити да постоји у саставу општине Завидовићи. Данас она припада Зеничко-добојском кантону. Територија се простире на 269 км² у ширем смислу области Возуће и 120 км² у ужем смислу ове географске области. Према попису становништва из 1991. године, ту је живело 7650 становника, а то је период када су ту живели и Срби протерани у септембру 1995. године и нешто других народа и народности (Бошњака, Хрвата, Југословена, Рома и осталих). Возућа је насеље, а 1991. године била је и општина. Српска насеља у пространој Возућкој котлини се у народу такође називају Возућом. У научној литератури, после Другог светског рата до данас, налази се назив Возућа и околина. Заправо, то је прави корпус овог истраживања, посебно када су у питању српски возућки антропонији и патроними или презимена. У Возућкој котлини биће разматрано око 90 села и насеља: Возућа, Вуковине,

¹ dunja_ilic@yahoo.com

Аутор је мр филолошких наука, ради у ЈУ Гимназија Бања Лука. Бави се ономастиком и методиком наставе српског језика и књижевности. – Напомена ур.

² Рад објављујемо у наставцима, ово је његов последњи, четврти дио. – Напомена ур.

Гаре, Лозна, Миљевићи, Осјечани, Подволујак, Предражић, Предрази, Врачевац, Кочарин, Капетаново Брдо, Јасиковац, Липовац, Џине, Опачац, Гај, Маричићи, Калаиши, Липа, Орашје, Цвијановићи, Јелчићи, Пашалићи, Јелав, Поткочарин, Сјенокос, Пантелићи, Мркаљевићи, Пециловине, Вуковине, Мисараћа, Цвјетовине, Шиктари, Јелићи, Зобици, Подвода, Турчиновићи, Васовине, Васићи, Крушкова Лука, Стошница, Јањиле, Башчица, Трнићи, Стог, Подстог, Оштрић, Подволујак, Медићи, Каменица, Свињашница, Хрге, Жељова, Присјека, Поље, Потпаљеник, Раван, Цурићи, Прокопићи, Подмалован или Лазендићи, Туњик, Пријевор, Подборик, Ристићи, Брезик, Мијатовићи, Прилушковићи, Градина, Пејановићи, Кестен, Дамјановићи, Боровци, Ораховица, Савичићи, Трештеница, Ристићи, Обојковина, Кршевац и Стике. Укупни подаци о становништву по попису из 1991. године: укупно 7605, Срби: 5058, Муслимани: 2172, Хрвати: 196, Југословени: 111, Остали: 687. Заштитник Возуће и Возућана је свети краљ Стефан Драгутин Немањић (1276–1316), који је владао жупама: Мачве, Срема, Усоре и Соли. Он је подигао манастир Возућицу на обали реке Возућице. „Манастир се први пут спомиње 1617. године” (Филиповић, 1940, стр. 2), а посвећен је Светој Тројици. Манастир се у народу назива Возућа или Возућица (по истоименој реци на чијој обали се налази). Истраживања на терену је крајем 30-их година XX века, као државни службеник Краљевине Југославије, радио проф. др Миленко Филиповић³.

Семантичко-структурална анализа патронима или презимена

РАДИЋИ „Потомци данашњих Радића су живјели у возућким селима: Баре и Предражић. Славе крсне славе: Стефандан и Никољдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 54, 58). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у селима: Возућа (Никољдан), Хрге (Ђурђевдан), озренским селима: Мичијевићи (Ђурђевдан), Ступари (Стефандан), Бољанић (Никољдан), Сочковицац (Симеондан) и Порјечина (Јовањдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 205–207). Пет (5) учених крсних слава су: Стефандан, Јовањдан, Симеондан, Никољдан и Ђурђевдан. Веома разгранато презиме у Босни, а у Херцеговини се такође бележе: Радићи који славе Стефандан и Радићи који славе Никољдан. Не могу се лако довести у везу са возућким Радићима. „Могу се повезати са топонимима у Попову пољу: Трнчина, Орахови До, Плањак и славе Ђурђевдан. Могу се повезати са селима Љубомир и Жрвањ код Требиња а ту славе Стефандан” (Милићевић, 2005, стр. 592). Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Радо. У основи презимена препознат „хипокористик Радо или Рада” (Грос, 2013, стр. 16, 115, 182) . Настало суфиксацијом од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Радо > Ради > „Радић” (Грос, 2013, стр. 115). Присутна је промена мушког имена Радо по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену женског рода Рада (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

РАДОЈЧИЋИ „Потомци данашњих Радојчића су живјели у возућком селу: Јелчићи. Славе крсну славу: Митровдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 61). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у селу: Бољанић (Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 309). То су потомци⁴ досељеника из Крајине са почетка XIX века, који су се склањали од турског зулума. Ово је утврђено на основу натписа на надгробним споменицима на локалном гробљу код манастира Свете Тројице, испод возућког села

³ Види специјално издање часописа *Возућица*, текст Цвјетковић, Н. (1998). „Манастир Возућица – манастир светионик покољењима”, 16–17.

⁴ Информатори: М. Илић и Д. Илић.

Јелчићи. Презиме забележено само у Крајини и није забележено у Херцеговини. У основи презимена препознат је „хипокористик Радојко или Радојица” (Грос, 2013, стр. 115). Настало суфиксацијом од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Радојица > Радојици > Радојичи > Радојичии > Радојичић > „Радојчић”⁵ (Грос, 2013, стр. 115, 169); ии > и, ц > ч, сибиларизација. Присутна је промена мушког имена Радојица по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену женског рода Рада (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

РИСТИЋ „Потомци данашњих Ристића су живјели у возућким селима: Медићи, Туњик, Лозна, Кестен (Никољдан), Свињашница (Петровдан), Стике (Никољдан), Вијенац (Никољдан) Обојковина и Кршевац. Славили су крсне славе: Никољдан и Петровдан (Цвјетковић 2005, стр. 77, 79, 81). „Живјели су у гостовићким селима: Трибићи, Драколићи (Симеондан, Савиндан, Ђурђиц), Чардак (Савиндан), Грабовица, Петковићи (Петровдан), Петковићи (Никољдан), Кучице (Ђурђиц, Никољдан)” (Демоњић, Ђукановић, 1998, стр. 48–49). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. у Маглајском протопрезвитерату у селима: Возућа (Ђурђиц, Никољдан, Симеондан), Бољанић (Аранђеловдан, Стефандан, Ђурђевдан, Симеондан), Ступари (Симеондан, Никољдан, Јовањдан), Порјечина (Јовањдан), Сочковац (Ђурђевдан), Брусница (Мала Госпојина) и мјесто Маглај (Петровдан, Јовањдан)” (Јањетовић 1993, стр. 317–318). Уочено је 8 крсних слава: Јовањдан, Симеондан, Ђурђевдан, Никољдан, Петровдан, Аранђеловдан, Ђурђиц и Мала Госпојина.” Веома разгранато и распрострањено презиме у Босни. „У Херцеговини се презиме Ристић биљежи у околини Невесиња од 1815. год. Ови Ристићи славе Никољдан” (Милићевић, 200, стр. 605). Могућа је родовска веза са озренским Ристићима који славе Никољдан због неколико таласа пресељавања из Невесиња ка Озрену у XIX веку. Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Ристо или деминутива црквеног антропонима Христ.⁶ У основи презимена препознат је „мушки антропоним Ристо” (Грос, 2013, стр. 141, 268). Настало је суфиксацијом од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Ристо > Ристи > „Ристић” (Грос, 2013, стр. 141). Присутна је промена мушког имена Ристо по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену женског рода Риста (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

РОСИЋ „Потомци данашњих Росића⁷ су живјели у возућким селима: Лозна, Кестен и Боровци. Славили су крсну славу: Никољдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 79–80). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у селима: Возућа (Ђурђевдан) и Маглају (Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 320). Ово презиме није распрострањено у Босни. Забележено „у Херцеговини у Дврсницама у Попову пољу. Они славе Ђурђевдан” (Милићевић, 2005, стр. 608). Претпостављено је: „Једна родовска лоза дошла у Возућку котлину крајем XIX века бјежећи од епидемије” (Милићевић, 2005, стр. 608). Презиме је матроним. Може бити апелативног карактера. Може бити антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „женски антропоним Роса”⁸ (Босанац, 1988:

⁵ Губљење неакцентованог вокала одлика је и говора Срба у Возући и околини.

⁶ У Возући и околини иницијални глас Х се често губи као примарна одлика српског народног говора и дистинкционо је обележје у односу на муслимански говор.

⁷ Исто, информатори: М. Илић и Д. Илић.

⁸ „Женски облик имена изведен према именици роса”. Име изведено преузимањем значења и унутрашњом акценатском творбом. У основи се налази назив јутарње падавине росе. „Фитонимско име преузето из латинског језика: rosa, -ae – ружа. Име значи: жена рођена у рано јутро; лепа и здрава жена као ружа” (Грос, 2013, стр. 170; Грковић, 2013, стр. 299).

134). Настало суфиксацијом од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: „Роса” (Грос, 2013, стр. 170) > Роси > „Росић” (Грос, 2013, стр. 170).

САВИЋ „Потомци данашњих Савића⁹ су живјели у возућким селима: Присјека (Митровдан), Гај, Маричићи, Калаиши, Јелчићи (Никољдан), Миљевићи (Никољдан), Липа, Пециловине, Стог (Ђурђиц, Никољдан), Лозна, Кестен (Ђурђиц, Лазарица), Цвијановићи и Крушкова Лука” (Цвјетковић, 2005, стр. 56, 58, 75, 72 81, 82). Славе крсне славе: Митровдан, Никољдан, Ђурђиц, Лазарица. „Живјели су у гостовићком селу: Пејићи (Ђурђиц)” (Демоњић, Ђукановић, 1998, стр. 48). Ради се о веома разгранатом разнородном презимену у Босни и Херцеговини. „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у селима: Возућа (Ђурђиц, Никољдан), Хрге (Петровдан, Никољдан, Мала Госпојина) Сочковац (Ђурђевдан), Брусница (Лазарева субота, Мала Госпојина, Петровдан, Трифундан), Мичијевићи (Петровдан), Порјечина (Ђурђевдан, Мала Госпојина) и мјесто Маглај (Ђурђиц, Јовањдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 323–326). Данас се поуздано зна да су Савићи који славе Лазареву суботу родом из Херцеговине: „У околину Гацка су дошли из Полица код Требиња а у Кљен из Дабра. Поријеклом су из братства Миловића. Савићи у Слату су од Вишњића а дошли су из Југовића око 1700. год. Из Слата су дошли у Засјен око 1850. год. Савићи у Жањевици славе Ђурђевдан. У Добрич су дошли из Раштана код Мостара, а у Прову из Добрича. Славе Ђурђевдан. У Крековима код Невесиња, Браном Долу (Љубмир, Требиње) и Мостару, а славе крсну славу Јовањдан” (Милићевић, 2005, стр. 618–619). Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Саво. У основи презимена препознат је „мушки или женски антропоним Саво или Сава” (Грос, 2013, стр. 22, 119, 170, 183). Настало од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Сава > Сави > „Савић” (Грос, 2013, стр. 119). Присутна је промена мушког имена Саво по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену женског рода Сава (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

САВИЧИЋ „Потомци данашњих Савичића су живјели у возућким селима: Ораховица (Никољдан) и Вијенац (Никољдан). Славили су крсну славу Никољдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 54, 81). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у озренском селу Бољанић (Ђурђевдан) и месту Маглај (Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 326). Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки или женски антропоним хипокористик Савица < Саво/Сава” (Грос, 2013, стр. 119). Потврђује Босанац (Босанац, 1988, стр. 375). Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Савица > Савици > Савичи > Савичић > „Савичић – онај који припада Савици” (Грос, 2013, стр. 179), ц > ч, сибиларизација. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Савица. Присутна је промена мушког имена или хипокористика Савица по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену женског рода (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

СИМИЋ „Потомци данашњих Симића су живјели у возућким селима: Кочарин, Липовац, Баре (Никољдан), Подвода, Трнићи, Стог, Поље, Раван и Свињашница (Ђурђиц)” (Цвјетковић, 2005, стр. 56, 58, 63, 73, 75, 77, 79). „Живјели су у гостовићком селу Велићи (Никољдан)” (Демоњић, Ђукановић, 1998, стр. 48). „Славе крсне славе: Никољдан и

⁹ „Сава, арап. Sāba – старац, деда” (Грковић, 1977, стр. 175). Шимундић (1988, стр. 451) сматра да је: „Ово име од лат. Saba, Sabbas од старохебр. сава – обраћен, праведан” (Шћепановић, 199, стр. 55).

Ђурђић. Старином су из рода Васојевића из Црне Горе. Дошли су у Дубраве и Пијесце, а одатле у Житомилић и Мостар. Славили су Никољдан. Дио рода је живио у Љутом Долу код Широког Бријега. Ту су изумрли а дио рода је прешао у Дамјановиће католике” (Милићевић, 2005, стр. 625). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у селима: Возућа (Ђурђић, Никољдан), Хрге (Петровдан, Никољдан, Мала Госпојина) Сочковац (Ђурђељдан), Брусница (Лазарева субота, Мала Госпојина, Петровдан, Трифундан), Мичијевићи (Петровдан), Порјечина (Ђурђељдан, Мала Госпојина) и мјесто Маглај (Ђурђић, Јовањдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 332–333). „Презиме Симић” је антропонимског карактера (Грос, 2013, стр. 121). Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Симо. У основи презимена препознат је мушки хипокористик Симо. Настало суфиксацијом од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Симо > Сими > „Симић”. Присутна је промена мушког имена или хипокористика Симо по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену женског рода (Стевановић, 1971, стр. 149–153). Презиме посведочено у РЈАЗУ.¹⁰

СМИЉИЋ „Потомци данашњих Смиљића су живјели у возућким селима: Вуковине (Вриндан), Стог, Каменица, Крушкова Лука и Свињашница (Никољдан). Славе крсне славе: Никољдан и Вариндан” (Цвјетковић, 2005, стр. 65, 75, 77). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату само у мјесту Маглај (Никољдан)” (Јањетовић 1993, стр. 336). „У Херцеговини се бележи само у Јасеници у Бишћу код Мостара. Има их у Дабрици код Стоца” (Милићевић, 2005, стр. 630). Сви славе Никољдан и ради се о једном неподељеном и малобројном роду јединственом и малобројном у Босни и Херцеговини. Презиме је матроним и антропонимског карактера. У основи презимена препознајемо „женски антропоним: лично име или хипокористик Смиља” (Грос, 2013, стр. 171, 204). Настало суфиксацијом од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Смиља¹¹ > Смиљи > „Смиљић” (Грос, 2013, стр. 121). Презиме посведочено у „Српском именованом” (Лазаревић, 2001, стр. 426).

СОФРИЋ „Потомци данашњих Софрића су живјели у возућким селима: Вијенац (Лазарица), Подвода, Лозна, Оштрић (Никољдан), Стике, Обојковина и Кршевац. Славили су крсне славе: Лазарицу и Никољдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 68, 54, 81 82). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у озренским селима: Бољанић (Крстовдан) и Ступари (Митровдан, Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 337). У питању је веома мали возући род, подељен на две славе. У Херцеговини се не бележи ово презиме. Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Софро. У основи презимена препознат је „мушки антропоним: лично име или хипокористик Софро” (Грос, 2013, стр. 23, 124). „Изворно, на грчком: *Sōfrónios* – који је здрава духа; *sōs* – здрав и *phrēn* – душа” (Шимундић, 1988, стр. 313). Настало суфиксацијом од падежног облика антропонима: личног скраћеног имена и творбеног суфикса -ић: Софро > Софри > „Софрић” (Грос, 2013, стр. 124). Присутна је промена мушког имена или хипокористика Софро по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену женског рода Софра (Стевановић, 1971, стр. 149–153). Презиме посведочено у „Српском именованом” (Лазаревић, 2004, стр. 427).

¹⁰ Симић, пр. (РЈАЗУ, књ. XV 1956, стр. 2). Пр. посведочено код Скока. „Настало од Симо/Сима < Симеун, хебр. *Сумеон*” (Скок, књ. III 197, стр. 3). „Симо/Сима Симеун, хебр. *Sim'on* – онај који слуша Бога” (Грос, 2013, стр. 121).

¹¹ Име процесом унутрашње или акценатске творбе преузело значење имена биљке цвећа смиља за лично женско име”. Име значи: Смиљанина наследница, мала Смиљана; жена лепа и мирисна као биљка смиље (Грос, 2013, стр. 171, 173, 204; Грковић, 2013, стр. 306).

СПАСОЈЕВИЋ „Потомци данашњих Спасојевића су живјели у возућким селима: Присјека (Митровдан), Вијенац (Никољдан), Стике (Никољдан), Жељова, Липовац, Опачац, Лозна, Боровци и Ораховица (Аранђеловдан)” (Цвјетковић, 2005, стр. 56, 81, 82). Славе 5 крсних слава: Игњатдан, Стефандан, Никољдан, Митровдан и Аранђеловдан. „Живјели су у гостовићком селу: Прилук (Игњатдан, Стефандан)” (Демоњић, Ђукановић, 1998, стр. 48). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у озренским селима: Раковац (Ђурђевдан), Мичијевићи (Симеондан), Порјечина (Никољдан, Јовањдан), Ступари (Кузман и Дамјан, Игњатдан), Сочковац (Јовањдан) и место Маглај (Аранђеловдан, Стефандан, Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 337–338). Славе 7 крсних слава: Игњатдан, Стефандан, Никољдан, Ђурђевдан, Јовањдан, Свети Кузман и Дамјан и Аранђеловдан. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним Спасоје” (Грос, 2013, стр. 123). Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима или посесива и творбеног суфикса -ић: Спасојѐ > Спасојев > „Спасојевић” (Грос, 2013, стр.124). Презиме посведочено у РЈАЗУ.¹²

СТАКИЋ „Потомци данашњих Стакића су живјели у возућким селима: Стакићи (Савиндан), Калаиши (Савиндан), Кочарин, Пециловине, Васовине, Трнићи, Стог (Никољдан), Раван и Стошница. Славе крсне славе: Никољдан и Савиндан” (Цвјетковић, 2005, стр. 59, 64, 72, 73, 75, 79). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у Хрగాма (Никољдан) и мјесту Маглај (Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 339–340). Славили су крсну славу Никољдан. У питању је веома разгранато презиме у Возућкој котлини. Презиме није бројано у Босни а није изворно бележено у Херцеговини. Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Стако. У основи презимена препознат је „мушки или женски антропоним: лично име Стако или Стака” (Грос, 2013, стр. 127, 171). Презиме настало суфиксацијом од падежног облика антропонима хипокористика и творбеног суфикса -ић: Стако > Стаки > „Стакић” (Грос, 2013, стр. 127). Присутна је промена мушког имена хипокористика Стако по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену хипокористику женског рода Стака (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

СТАНИЋ „Потомци данашњих Станића су живјели у возућком селу: Калаиши. Славили су крсну славу: Савиндан” (Цвјетковић, 2005, стр. 59). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у Хрగాма (Стефандан), Порјечина (Јовањдан), Брусница (Мала Госпојина) и месту Маглај (Петровдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 340–341). Славили су 4 крсне славе: Стефандан, Јовањдан, Петровдан и Мала Госпојина. Презиме мало распрострањено у Возућкој котлини и планини Озрен. „У Херцеговини Станића има у: Хуму (Требиње), Бежђеђу (Невесине), Дубљевићима (Гацко), Габели (Чапљина) и Дабру. Славе Никољдан. У Хуму славе Јовањдан. У Габели су од 1780. год.” (Миљевић, 2005, стр. 637). Постоји предање да су возућки и озренски Станићи пореклом из неких набројаних места у Херцеговини: у околини Требиња, Невесиња и Попова поља (Драчево). Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Стано. У основи презимена препознат је „мушки или женски антропоним: лично име хипокористик Стано или Стана” (Грос, 2013, стр. 127, 171). Женски антропоним је раширен, а мушки није раширен у Возући и околини. Презиме настало суфиксацијом од падежног облика антропонима хипокористика и

¹² „Спасојевић, пр. настало од им. Спасоје” (РЈАЗУ, књ. XV 1956, стр. 858). „Спасоје, настало од гл. спасити, спасти; др. тумачење настало од гл. бавити се” (Скок, књ. I 197, стр. 82). Грос наводи: „Од грч. гл. и им. Soter – спасилац, избавитељ” (Грос, 2013, стр. 119). „Спасоје, извед. од Спасо + је” (Босанац, 1988, стр. 386). Творбени модел као: Радо + је или Мило + је.

творбеног суфикса -ић: Стано́ > Стани́ > „Станић” (Грос, 2013, стр. 127, 171). Присутна је промена мушког имена хипокористика Стано по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену или хипокористику женског рода Стана (Стевановић, 1971, стр. 149–153). Презиме посведочено у РЈАЗУ¹³.

СТАЊКОВИЋ „Потомци данашњих Станковића су живјели у возућким селима: Васовине, Башчица, Цурићи, Стикe и Стошница. Славе крсну славу Ђурђиц” (Цвјетковић, 2005, стр. 68, 72, 73, 79, 82). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у: Возући (Митровдан, Никољдан, Ђурђиц, Игњатдан), Раковцу (Ђурђевдан, Мратиндан), Хргама (Лазарица), Порјечини (Стефандан), Брусници (Мала Госпојина), Бољанићу (Стефандан, Никољдан), Ступарима (Стефандан) и мјесту Маглај (Никољдан, Срђевдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 343). Славили су десет крсних слава: Митровдан, Игњатдан, Стефандан, Ђурђиц, Никољдан, Мратиндан, Ђурђевдан, Срђевдан, Лазарица и Мала Госпојина. Ради се о веома разгранатом презимену у Босни. Ово презиме је забележено у Херцеговини у околини Требиња, Пољицама у Попову пољу и Сопиљима код Невесиња. Информатори возућке и озренске Станковиће повезали су са: „Херцеговачким родовима који су славили традиционално Ђурђевдан или у старо вријеме Никољдан. То су требињски и невесињски Станковићи. Тамо су се доселили 1817. год. из Црне Горе” (Милићевић, 2005, стр. 639). Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним лично име Станко” (Грос, 2013, стр. 127). Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима или посесива и творбеног суфикса -ић: Станко́ > Станков́ > „Станковић” (Грос, 2013, стр. 128). Презиме потврђено у РЈАЗУ¹⁴.

СТЕВЊНОВИЋ „Потомци данашњих Стевановића су живјели у возућком селу: Вијенац (Аранђеловдан), Врачевцу, Пециловинама, Стогу (Никољдан), Обојковини и Крчевцу. Славе крсне славе: Никољдан и Аранђеловдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 54, 64, 75, 82). У озренским селима славе 6 крсних слава: Аранђеловдан, Ђурђевдан, Ђурђиц, Симеондан, Мратиндан и Стефандан. „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату у: Возући (Никољдан), Хргама (Стефандан, Мратиндан), Бољанићу (Ђурђевдан), Раковцу, Порјечини (Стефандан, Симеондан) и мјесту Маглај (Никољдан, Срђевдан, Ђурђиц)” (Јањетовић, 1993, стр. 345). Презиме Стевановић је веома разгранато у Возућкој котлини и на планини Озрен. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним: лично име Стеван” (Грос, 2013, стр. 128). Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима или посесива и творбеног суфикса -ић: Стеван¹⁵ > Стеванов́ > „Стевановић” (Грос, 2013, стр. 128, 272). Презиме посведочено у РЈАЗУ¹⁶.

СТЕФЊНОВИЋ „Потомци данашњих Стефановића су живјели у возућким селима: Цурићи и Стефановићи. Славе крсну славу: Никољдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 81). Ово презиме се не налази у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату нити у Возући. Презиме Стефановић је веома ретко у Возућкој котлини и на планини Озрен. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним: лично

¹³ „Станић, пр.” (РЈАЗУ, књ. XVI 1965, стр. 386). „Спасојевић”, потврдио Лазаревић (Лазаревић, 2001, стр. 428).

¹⁴ „Станковић, пр. < Станко, хиперкорис. < Станислав. име” (РЈАЗУ, књ. XVI 195, стр. 393).

¹⁵ „Стевановић, Стеван, вар. Стефановић, Стефан < грч. Stefanos, венац, круна, име хришћ. св.” (Шћепановић, 1997, стр. 55). Скок потврђује исту етимологију као Грос (Грос, 2013, стр. 128, Скок 197, стр. 333).

¹⁶ „Стевановић, пр. < Стеван, име. < Стјепан, име < Стефан, име” (РЈАЗУ, књ. XVI 1956, стр. 539).

име Стефан” (Грос, 2013, стр. 28). Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Стефа^н > Стефанов > „Стефановић” (Грос, 2013, стр. 27, 128, 272). Презиме потврђено у ЈАЗУ¹⁷.

СТЈЕПАНОВИЋ „Потомци данашњих Стјепановића су живјели у возућком селу Стошници. Славе крсну славу Никољдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 72). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у озренским селима: Бољанић (Стефандан, Никољдан), Ступари (Стефандан), Порјечина (Јовањдан), Сочковац (Лазарица), Брусница (Петровдан) и мјесту Маглај (Игњатдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 345). Уочава се шест крсних слава: Стефандан, Игњатдан, Лазарица, Никољдан, Јовањдан и Петровдан. У Возући и Хрగాма нема Стјепановића. Презиме Стјепановић је веома ретко у Возућкој котлини али веома често на планини Озрен. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним лично име Стјепан” (Грос, 2013, стр. 128–129). Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима или посесива и творбеног суфикса -ић: Стјепан > Стјепанов > „Стјепановић”¹⁸ (Грос, 2013, стр. 128).

СТОЈАНОВИЋ „Потомци данашњих Стојановића су живјели у возућким селима: Предражић (Јовањдан), Подволујак и Градина (Ђурђиц, Никољдан). Славе крсне славе: Јовањдан, Никољдан и Ђурђиц” (Цвјетковић, 2005, стр. 54, 74, 80). „Живјели су у гостовићким селима: Трибићи (Симеундан, Вариндан), Вукмановићи (Никољдан), Жиоке, Драколић, Чардак и Оштрић (Симеундан)” (Демоњић, Ђукановић, 1998, стр. 48). Славе 3 крсне славе: Симеондан, Вариндан и Никољдан. „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у Возући (Никољдан, Симеондан), Ступарима (Стефандан) и мјесту Маглај” (Стефандан, Ђурђевдан) (Јањетовић, 1993, стр. 347). Уочене су 4 крсне славе: Никољдан, Ђурђевдан, Симеондан и Стефандан. Презиме Стојановић је веома ретко у Возућкој котлини али веома често на планини Озрен и Гостовићу. „Презиме је забиљежено као старосједилачко у Попову пољу, у мјесту Дријемљани, славе крсну славу Јовањдан” (Милићевић, 2005, стр. 640). Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним лично име Стојан” (Грос, 2013, стр. 16, 130). Презиме настало суфиксацијом од посесивног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Стоја^н > Стојанов > „Стојановић” (Грос, 2013, стр. 130). Презиме посведочено у РЈАЗУ.²⁰

СТОЈИЋ „Потомци данашњих Стојића су живјели у возућким селима: Жељова, Стог (Никољдан, Вариндан), Каменица, Лозна и Боровци (Никољдан). Славе крсну славу: Никољдан и Вариндан” (Цвјетковић, 2005, стр. 55, 75, 77, 79, 80). Ово презиме се не налази у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату нити у Возући. „Презиме се често бележи у Босни али веома ријетко у Херцеговини: у селу Бухово код Широког Бријега” (Милићевић, 2005, стр. 641). Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Стоја^н > Стојо. У основи презимена препознат је „мушки или женски антропоним хипокористик Стоја” (Грос, 2013, стр. 130, 172). Презиме настало суфиксацијом од

¹⁷ „Стефановић, пр. < Стеван, име. < Стјепан, име < Стефан, име” (РЈАЗУ, књ. XVI 1956, стр. 539–540).

¹⁸ „Стјепановић, пр. < Стеван, име. Стев + ан, име < Стјепан, име < Стефан, име” (РЈАЗУ, књ. XVI 1956, стр. 539).

¹⁹ Пр. Стој(-и-слав) + ан > Стојан (као: Бојан, Милан, Радан)” (Босанац, 1988, стр. 391).

²⁰ „Стојановић, пр. < Стојан, име < стајати/стојати, гл.” (Скок, 1973, стр. 394). „Стојан, изведено од слов. гл. стојати + ан” (Шћепановић, 1997, стр. 55). „Стојановић, пр.” (РЈАЗУ, књ. XVI 1956, стр. 604).

падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Стојо²¹ > Стоји² > „Стојић” (Грос, 2013, стр. 130, 172). Настало суфиксацијом од корена глагола (стај)ати или у дијалекту (стој)ати додавањем творбеног суфикса -ић. Настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива имена Стојо²² / Стоја. Присутна је промена мушког имена хипокористика Стојо по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену хипокористику женског рода Стоја (Стевановић, 1971, стр. 149–153). Презиме потврђено у РЈАЗУ.

ТЕША́НОВИЋ „Потомци данашњих Тешановића су живјели у возућким селима: Стог и Раван (Ђурђиц). Славили су крсну славу: Ђурђиц” (Цвјетковић, 2005, стр. 75, 79). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у озренским селима: Брусница (Лазарица), Бољанић (Ђурђевдан) и Сочковац (Симеундан)” (Јањетовић, 1993, стр. 358). Уочене су 3 крсне славе: Ђурђевдан, Лазарица и Симеондан. Презиме Тешановић је веома ретко у Возућкој котлини, чешће се бележи на планини Озрен. Не зна се да ли ови Тешановићи имају икакву везу са Тешановићима из Херцеговине. „Презиме се најчешће бележи у Требињу и околини као старосједилачко. Крсна слава је само Јовањдан а поријекло из града Раса пре Косовске битке” (Милићевић, 2005, стр. 682). Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки заштитнички антропоним Тешан” (Грос, 2013, стр. 132–134). Презиме настало од посесивног облика антропонима или посесива и творбеног суфикса -ић: Тешан²³ > Тешанов² > „Тешановић” (Грос, 2013, стр. 134).

ТОДИЋ „Потомци данашњих Тодића су живјели у возућким селима: Предражић, Трнићи, Оштрић, Стог (Игњатдан), Подволујак, Лозна и Боровци (Никољдан). Славе крсне славе: Игњатдан и Никољдан” (Цвјетковић, 2005, стр. 54, 73, 74, 80). „Живјели су у гостовићким селима: Трибићи, Жиоке и Оштрић а славили крсну славу Игњатдан” (Демоњић, Ђукановић, 1998, стр. 48). Сви Тодићи који у Возући и Гостовићу славе Игњатдан припадају истом роду староседелаца. „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у Возући (Игњатдан), у озренским селима: Бољанић (Никољдан, Аранђеловдан) и Сочковац (Никољдан) и мјесту Маглај (Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 360). Тодићи који славе Никољдан су припадали истом роду староседелаца на планини Озрен а раније су славили Игњатдан као своју стару заветну славу. Уочене су 3 славе презимена Тодић: Игњатдан, Никољдан и Аранђеловдан. Презиме Тодић је веома распрострањено у Босни. О њему се у Херцеговини мало зна. Спада у најстарије породице у Херцеговини са почетка XVII века. „Дедијар их убраја међу старе православне породице које се спомињу у Биограцима и које су настале прије 300 година” (Милићевић, 2005, стр. 684). Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Тодо. У основи презимена препознат је „мушки или женски антропоним хипокористик Тодо или Тода” (Грос, 2013, стр. 132, 172). Презиме настало суфиксацијом од падежног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Тодо²⁴ > Тоди² > „Тодић” (Грос, 2013, стр. 132, 172). Присутна је промена мушког имена хипокористика Тодо по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену хипокористику женског рода Тода (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

²¹ Потврђено код М. Босанца (Босанац, 1988, стр. 392).

²² „Стојић, пр. < дем. од Стојо/Стоја” (РЈАЗУ, књ. XVI 1956, стр. 609).

²³ Потврђено код М. Босанца (Босанац, 1988, стр. 403). „Тешимир, име (ек): Тешан, од имп. теши, тешити и мир” (Шимундић, 1988, стр. 338).

²⁴ „Тодор, вар. Теодор из грч. Teodoros – ‘dar od Voga” (Шћепановић, 199, стр. 56).

ТОДОРОВИЋ „Потомци данашњих Тодоровића су живјели у возућким селима: Предражић (Ђурђиц), Баре (Игњатдан), Гај (Савиндан), Пашалићи (Ђурђиц), Мисарађа, Подвода, Лозна, Ристићи, Брезик, Крчевине (Стефандан), Ораховица, Жељова (Игњатдан) и Цвијановићи” (Цвјетковић, 2005, стр. 54, 55, 58, 59, 61, 62, 66, 68, 79, 81). Славили су 3 крсне славе: Ђурђиц, Стефандан и Игњатдан. „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у Возући и Хрґама (Никољдан), у озренским селима: Ступари (Аранђеловдан), Порјечина (Јовањдан), Раковац и Мичијевићи (Ђурђевдан) и мјесто Маглај (Митровдан, Никољдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 361–362). Уочене су 4 крсне славе: Никољдан, Ђурђевдан, Јовањдан и Аранђеловдан. Тодоровићи су веома распрострањено презиме у Босни. „У Херцеговини су ријетко презиме из Рогача код Невесиња и Добрељима код Гацка. Поријеклом су из Грахова из Крајине. Славе крсну славу Никољдан, а преслужују Савиндан” (Милићевић, 2005, стр. 684). Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним Тодор” (Грос, 2013, стр. 16, 21, 132, 172, 183). Презиме настало суфиксацијом од посесивног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Тодор > Тодоров > „Тодоровић” (Грос, 2013, стр. 132).

ТРИПИЋ „Потомци данашњих Трипића су живјели у возућким селима: Мисарађа, Шиктари, Цвјетовине (Никољдан, Митровдан) и Ораховица (Никољдан) и Чеваљуша” (Игњатдан) (Цвјетковић, 2005, стр. 66, 67, 67, 81). Славили су крсне 3 славе: Никољдан, Митровдан и Игњатдан. „Живјели су у гостовићким селима: Драголић и Чардаки. Славили су крсну славу Митровдан. Трипићи који славе Митровдан припадају истом роду и међусобно су рођаци у неким возућким и гостовићким селима: Шиктарима, Цвјетиновићима, Драголићу и Чардаку” (Демоњић, Ђукановић, 199, стр. 48). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у Возући (Митровдан), Хрге (Ђурђевдан) у озренским селима: Брусница (Ђурђевдан, Петровдан, Стефандан), Ступари (Јовањдан, Симеундан), Порјечина (Ђурђевдан), Раковац (Ђурђевдан) и мјесто Маглај (Митровдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 369). Уочено је шест крсних слава: Стефандан, Митровдан, Ђурђевдан, Симеундан, Јовањдан и Петровдан. Уочено је да се презиме Трипић јединствено јавља у Босни у Маглајском протопрезвитерату у: Возући, Хрґама, планини Озрен и мјесту Маглај. Ово презиме није уочено у Херцеговини. Оно је јединствено за Возућку котлину у Босни и Херцеговини. Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика мушког имена Трипо. У основи презимена препознат је „мушки антропоним хипокористик Трипо” (Грос, 2013, стр. 137). Презиме је настало суфиксацијом од падежног облика хипокористика и творбеног суфикса -ић: Трипо²⁵ > Трипи > „Трипић” (Грос, 2013, стр. 137). Присутна је промена мушког имена хипокористика Трипо по трећој именичкој врсти, као да се ради о имену хипокористичку женског рода Трипа (Стевановић, 1971, стр. 149–153).

ТРИПУНОВИЋ „Потомци данашњих Трипуновића су живјели у возућким селима: Пециловине, Стог, Медићи (Никољдан), Поље (Ђурђиц) и Ораховица (Игњатдан). Славе крсне славе: Игњатдан и Ђурђиц” (Цвјетковић, 200, стр. 64, 75, 77, 81). „Живјели су у гостовићком селу Вукмановићи и славили су крсну славу Никољдан” (Демоњић, Ђукановић, 1998, стр. 48). Сви Трипуновићи који славе Никољдан у Возућкој котлини су блиски рођаци и припадају истом староседелачком возућком роду. „Ово презиме налазимо у

²⁵ „Трипо” (Грос, 2013, стр. 137). „Трипо, вар. од Трифа/Трифo: хип. од Трифуон, Трифун” (Босанац, 1988, стр. 409). „Трифун < Трипун < грч. Τριψιδῶνος – који живи у раскоши < τρυφάω – живјети у раскоши” (Шимундић, 1988, стр. 345).

шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у Возући (Никољдан), озренском селу Мичијевићи (Никољдан, Симеундан, Аранђеловдан) и мјесту Маглај (Срђевдан, Аранђеловдан)” (Јањетовић, 1993, стр. 369). Уочавамо четири крсне славе: Никољдан, Симеундан, Аранђеловдан и Срђевдан. Осим у Возућкој долини, презиме је веома ретко заступљено у Босни и изворно се не бележи у Херцеговини. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним хипокористик Трипун”, често заступљен у Возући и околини. Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Трипун²⁶ > Трипунов > „Трипуновић” (Грос, 2013, стр. 137).

ТРИФКОВИЋ „Потомци данашњих Трифковића²⁷ су живјели у возућким селима: Вијенац (Ђурђевдан), Бучје (Митровдан), Баре, Гај, Маричићи, Ђорићи (Митровдан), Стике (Ђурђевдан) и Цвијановићи” (Цвјетковић 2005, стр. 54, 58, 59, 61, 82). Славе крсне славе: Митровдан и Ђурђевдан. То су њихове славе од старине. Ово презиме се не налази у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату нити у Возући. Ради се о ретком презимену у Босни и веома ретком у Херцеговини. „Трифковића има насељених у Требињу. Старином су из Црне Горе. Славе Ђурђевдан. Помињу се у Раштанима код Мостара” (Милићевић, 2005, стр. 690). По сазнањима информатора²⁸, возући и требињски Трифковићи припадају истом роду. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат „мушки антропоним хипокористик Трифко”, често заступљен у Возући и околини. Презиме настало суфиксацијом од присвојног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Трифко²⁹ > Трифков > „Трифковић” (Грос, 2013, стр. 137).

ЦВЈЕТКОВИЋ „Потомци данашњих Цвјетковића су живјели у возућким селима: Липовац, Баре, Пециловине, Васовине и Трнићи (Савиндан). Славе крсну славу: Савиндан” (Цвјетковић 2005, стр. 56, 58, 64, 68, 73). „Ово презиме налазимо у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату, у Возући (Никољдан, Митровдан), Хрґама (Ђурђевдан), озренским селима Боћанићу (Илиндан, Ивањдан), Ступарима (Симеундан, Никољдан), Мичијевићима (Ђурђевдан) и мјесту Маглај (Никољдан)” (Јањетовић 1993, стр. 382–383). „Живјели су у гостовићким селима: Кучице (Вариндан, Савиндан, Ђурђиц) и Чардак (Никољдан)” (Демоњић, Ђукановић 1998, стр. 48). Уочавамо 7 крсних слава које су славили Цвјетковићи у Возући и Гостовићу: Симеундан, Ђурђиц, Никољдан, Илиндан, Ивањдан, Ђурђевдан и Митровдан. Ради се о аутохтоном возућком роду, расељеном и по планини Озрен. „Цвјетковићи су стара гатачка породица за коју се поуздано не може тврдити боравиште. Године 1716. у Дубровнику се помиње Петар Цвјетковић – гатачки трговац” (Милићевић 2005, стр. 273). Возућке Цвјетковиће не можемо поуздано довести у везу са гатачким Цвјетковићима. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је „мушки антропоним Цвјетко” често заступљен у Возући и околини. Презиме настало суфиксацијом од посесивног облика антропонима и творбеног суфикса -ић: Цвјетко³⁰ > Цвјетков > „Цвјетковић” (Грос, 2013, стр. 141).

²⁶ „Трифун < Трипун < грч. Τριφῦνος – који живи у раскоши < τρυφάω – живјети у раскоши” (Шимундић, 1988, стр. 345).

²⁷ Информатор: Б. Лукић, С. Мркаљевић.

²⁸ Информатори: М. Илић, Д. Савић и Н. Цвјетковић.

²⁹ „Трипо” (Грос, 201, стр. 137). „Трипо, вар. од Трифа/Трифо: хип. од Трифуон, Трифун” (Босанац, 1988, стр. 409). „Трифун < грч. Τριφῦνος – који живи у раскоши < τρυφάω – живјети у раскоши” (Шимундић, 1988, стр. 345). „Трифко, хип.” (Грос, 201, стр. 137).

³⁰ „Цвијетин, м. име > Цвјетко, хип. < од им. цвијет” (Шимундић, 1988, стр. 58). Код Гроса налазимо само на „Цвијетко, нема Цвјетко > Цветковић, пр.” (Грос, 2013, стр. 141).

ЦЕТИЋ „Потомци данашњих Цетића су живјели у возућком селу Миљевићи” (Цвјетковић, 2005, стр. 72). Славе крсну славу Никољдан. Породице Цетића су се иселиле после Другог светског рата у место Борово Село у Хрватској. Ово презиме се не налази у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату нити у Возући. Није забележено у Херцеговини. У основи се налази општа именица цвет и хипокористик Цета³¹ (Босанац, 1988, стр. 29). Презиме је антропонимског карактера. Могуће да је настало унутрашњом акценатском творбом, од деминутива хипокористика женског имена Ц(вј)ета.³² У основи презимена препознат је „женски антропоним хипокористик: Цета < Ц(вј)ета”. Презиме настало суфиксацијом од падежног облика хипокористика и творбеног суфикса -ић: Цета > Цети > Цетић.

ШУМАНОВИЋ „Потомци данашњих Шумановића су живјели у возућком селу Присјека. Славе крсну славу Ђурђиц” (Цвјетковић, 2005, стр. 56). Ово презиме се не налази у шематизму из 1892. год. у Маглајском протопрезвитерату нити у Возући. Није забележено у источној Херцеговини. Претпостављамо да се у Возући ради о досељеничкој породици. Презиме је антропонимског карактера. У основи презимена препознат је придев шуман и унутрашња акценатска творба којом настаје хипокористик или породични надимак Шуман. „Етимологијом презимена Шуман бавио се М. Носић³³ у књизи „Презимена западне Херцеговине (1998)” (Видовић, 2009, стр. 197). Презиме настало суфиксацијом од посесивног облика хипокористика и творбеног суфикса -ић: Шуман > Шуманов > „Шумановић”. Презиме је посведочено у Лазаревићевом „Српском именослову”³⁴.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА³⁵

1. Бјелановић, Ж. (1988). *Антропонимија Буковице*. Сплит: Књижевни круг.
2. Босанац, М. (1984). *Просвјетин именослов*. Загреб: Просвјета.
3. Vidović, D. (2009). Gradački rodovi. *Župa Gradac*. U: *Humski zbornik 12*, (197–238).
4. Грковић, М. (1977). *Речник личних имена код Срба*. Београд: Вук Караџић.
5. Грковић, М. (2005). *Имена места и људи на Косову и у Метохији у средњем веку*. Београд: САНУ.
6. Грос Вавић, З. (2013). *Презимена су чувари нашег језика*. Београд: Прометеј.
7. Далмација, С. (2004). *Рјечник говора Пошкозарја*. Бањалука: Глас српски – Графика.
8. Демоњић, Н., Ђукановић, М. (1998). *Озрен, Возућа и Гостовић, завичајни албум*, Београд: Свет књиге.
9. Драгичевић, М. (2004). Најзападнији српски говори данас. У: *Зборник за српски језик, књижевност и умјетност, књ. I*, (79–89).
10. Јањетовић, Ђ. (1993). *Презимена Срба у Босни*. Сомбор: Просвета.

³¹ Информатори: Д. Савић, М. Илић Савић и Ц. Савић.

³² „Цета, хип. од Цвета, Светлана и сл.; Цвета” (Босанац, 1988, стр. 29). „Цвета, хип. од Цветана: Цвет + ана” (Босанац, 1988, стр. 30).

³³ „Носић (1998, стр. 237), чије је тумачење вјеројатније за јужнохрватске крајеве, набраја антропониме мотивиране апелативом шума: Шумац, Шумац, Шуман, Шуме, Шумела, Шумел, Шумера, Шумина, Шумо, Шумоња” (Видовић, 2009, стр. 197–238).

³⁴ Лазаревић, „Српски именослов”, 2001, стр. 449.

³⁵ Истраживачки рад био би немогућ без бројних информатора, од којих издвајам: Миладина Илића, Мирку Савић Илић, Неду Илића (постхумно), Боривоја Илића, Јадранка Илића, Даницу Илић, Радована Илића (постхумно), Драгу Савића, Мирка Савића, Цвјету Савић (постхумно), Драженку Цвјетковић, Ненада Цвјетковића, Наду Пејић, Ранка Божановића (постхумно), Стеву Мркаљевића, Миленка Ђукановића, Новака Демоњића и Зорана Симића.

11. Клајн, И. (2003). *Творба речи у савременом српском језику. Део 2. Суфиксација и конверзија*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Институт за српски језик САНУ; Нови Сад: Матица српска.
12. Клајн, И., Шипка, М. (2006). *Велики речник страних речи и израза*. Нови Сад: Прометеј.
13. Клајић, В. (1990). *Рјечник страних ријечи*. Загреб: Matica hrvatska.
14. Комар, Г. (2011). *Значајни рогови Херцеџ Новог*. Никшић: Матица српска Друштво чланова у Црној Гори.
15. Лазаревић, В. (2001). *Српски именованослов. Одабране руковети*. Земун: Book, Нови Београд: Marso.
16. Маројевић, Р. (1996). Историјски развој словенских посесивних изведеница у антропонимији и топонимији. У: *Ономастички прилози. Књ. XII*. Београд: Српска академија наука и уметности (3–6).
17. Маројевић, Р. (1996). Словенски антропоними. У: *Ономастички прилози. Књ. XII*. Београд: Српска академија наука и уметности (183–195).
18. Милићевић, Р. (2005). *Херцеговачка презимена*. Београд: Свет књиге.
19. Мујкић, Ј. (2003). *Zavidovići kroz historiju I–II*. Zavidovići: Dom štampe.
20. Николић, В. (2009). *Nomen est omen*. Ужице: Учитељски факултет.
21. Нишкановић, М. (2004). *Српска презимена*. Београд: Српски генеалогски центар.
22. Носић, М. (1998). *Презимена западне Херцеговине*. Загреб: Хрватско филолошко друштво.
23. Пашалић, С. (1999). *Возућа, природа и сџановништво*. Бијелина: Учитељски факултет.
24. Пашалић, С. (2002). *Антропотогеографска сџварност Срба у БиХ*. Бањалука: Графид.
25. Пејић, Р. (1998). *Срби на Озрену и Возући, животи и сџрадања*. Београд: Мирослав.
26. *Упоредни преглед резултата пописа 1948, 1953, 1961. год. према политичко-територијалној подјели од 1. 1. 1963. год.* Сарајево, СР БиХ: Републички завод за статистику, 1964.
27. *Попис сџановништва и сџанова; сџановништва и домаћинсџава по општинама (Упоредни подаци 1961. год. и 1971. год.)*. Сарајево, СР БиХ: Републички завод за статистику, 1973.
28. *Попис сџановништва, домаћинсџава и сџанова 1981. год. Сџановништво по насељеним мјестима (Сџатистички билтен бр. 111)*. Сарајево, СР БиХ: Републички завод за статистику, 1983.
29. *Попис сџановништва, домаћинсџава, сџанова и пољопривредних џаздинсџава по општинама и насељеним мјестима 1991. год. Национални сџстав сџановништва*. Сарајево, СР БиХ: Републички завод за статистику, 1991.
30. *Попис сџановништва, домаћинсџава, сџанова и пољопривредних џаздинсџава по општинама и насељеним мјестима 2013. год. Национални сџстав сџановништва*. Сарајево, СР БиХ: Републички завод за статистику, 2016.
31. *Рјечник хрватскога или српскога језика, књ. I–X*. Загреб: Југославенска академија знаности и умјетности, 1880–1931 (РЈАЗУ).
32. *Речник српскохрватског књижевног и народног језика, књ. I–XVII*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 1959–2006 (РСАНУ).
33. *Речник српскога језика*. Нови Сад: Матица српска, 2007 (РСЈ).
34. Simeon, R. (1969). *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva I–II*. Zagreb: Matica hrvatska.
35. Стевановић, М. (1971). *Граматишка српскохрватског језика за школе средњег образовања*, Цетиње: „Обод”.
36. Филиповић, М. (1940). *Манастир Госџовић или Уџрим*. Скопље: Штампарија „Јужна Србија”.
37. Цвјетковић, Н. (1998). Манастир – светионик покољењима. У: *Листи Возућница*, 16–17.
38. Цвјетковић, Н. (2005). *Возућа, запис о завичају*. Добој: РПС графика.

39. Цвјетковић, Н. (2009). *Возови Возуђе*. Добој: РПС графика.
40. Šimundić, М. (1988). „Рјечник особних имена”, Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.
41. Шћепановић, М. (1997). „Именослов ваљевске Петнице”, Београд–Ваљево: Институт за српски језик САНУ – Истраживачка станица Петница.

Dunja Ilić
JU Gimnazija
Banja Luka

SEMANTIC AND STRUCTURAL ANALYSIS OF PATRONYMS IN THE LANGUAGE OF SERBS IN VOZUĆA

Summary: In this paper the semantic and structural analysis and classification has been used to analyse the patronyms/surnames of Serbs from the Vozuća region. Despite the various information sources and available literature contributing immensely to this research, numerous ambiguities still remain in this thesis. It was a complex task to link the patron saints (“slava”) with specific surnames and families that still celebrate them. Some of the surnames have been explained in the wider context of the villages on Ozren mountain: Boljanići, Stupari, Porječina, Mičijevići and Brusnica, as these are the families geneologically closest to Serbian families and surnames from the Vozuća region. For the same reason the region of Gostovići and Udrima have been mentioned, as well as Maglaj. Some of the surnames have been put in the wider context, where they take roots from Herzegovina or Montenegro. It was important to write a detailed account on Serbs from the Vozuća region as they are no longer able to return to their homeland and their homes. Respectful of their wishes and agonies, a lot has been written in this research about the people from that region, their ancestry, their names and surnames, with a goal of preserving the Serbian national and cultural identity, as well as keeping memories of the Vozuća region. Several dictionaries, academic literature-resources and expert journals have been cited in this research. The old church registers and available genealogy have also been reviewed. In addition, the data on the Serbian population from numerous censuses were referenced (the Turkish censuses from 1565 and 1604, Austro-Hungarian from 1880, Kingdom of Yugoslavia from 1921 and 1931, the census from the Socialist Federal Republic of Yugoslavia from 1991, and the latest census data from 2013). Exploring the history, different ideologies and politics hasn't been the goal of this research, yet certain conclusions were necessary for better understanding of the wider research context.

Преузето: 31. мај
Корекције: 16. август
Прихваћено: 16. септембар